

Manual operațional

**Privind conformitatea cu regimul de sancțiuni și prevenirea
tranzacțiilor ilicite aferente achiziționării componentelor pentru
arme convenționale avansate și a altor tehnologii sensibile**

2026

Manual operațional

Privind conformitatea cu regimul de sancțiuni și prevenirea tranzacțiilor ilicite aferente achiziționării componentelor pentru arme convenționale avansate și a altor tehnologii sensibile

Autor: Tatiana Ursu

Contribuitori: Giorgi Gogvadze, Nikoloz Kipshidze

Conținut

Introducere	01
Cadrul general al armelor convenționale avansate (ACA)	02
Definiție și domeniul de aplicare	02
Mărfuri cu risc ridicat din lanțul de aprovizionare aferent ACA	02
Riscurile de proliferare și deturnare	05
Factori de risc specifici aferenți malului stâng al râului Nistru	06
Importanța sistemelor de conformitate	07
Regimurile internaționale de sancțiuni și instrumentele de control al exporturilor	08
Regimuri internaționale de sancțiuni și măsuri restrictive	08
Regimurile internaționale de control al exporturilor	08
Cele mai bune practici pentru respectarea sancțiunilor și a regimurilor de control al exporturilor	10
Cadrul național pentru controlul comerțului cu ACA și bunuri strategice	11
Angajamentele Republicii Moldova privind sancțiunile internaționale și conformarea cu măsurile restrictive	11
Proceduri de autorizare pentru bunuri strategice	12
Evaluarea riscurilor și coordonarea interinstituțională în domeniul controlului comerțului strategic	14
Conștientizarea și respectarea normelor de către operatorii economici care manevrează cu bunuri strategice	15
Sectoare expuse la riscuri sporite de sancțiuni și de proliferare	16
Indicatori specifici ai riscurilor asociate tranzacțiilor aferente ACA	17
Recomandări cheie pentru operatorii economici din Republica Moldova	19
Măsuri de executare și răspundere în controlul strategic al comerțului	21
Anexa I. Lista elementelor comune cu prioritate ridicată	22
Anexa II. Studii de caz:	25
1. Tentativă de contrabandă cu componente pentru vehicule blindate pe șenile	25
2. Rețele de achiziții publice bazate pe intermediari, cu participarea unor entități din Republica Moldova	26
3. Traficul ilegal și ascunderea bunurilor militare – Relevanța pentru riscurile privind achizițiile ACA	27
Anexa III. Listă practică de verificare a conformității și a riscurilor pentru tranzacțiile cu bunuri controlate sau sensibile	28
Anexa IV. Linkuri utile	30

Introducere

Acest manual operațional oferă un cadru practic pentru implementarea obligațiilor privind conformarea cu sancțiunile, măsurile restrictive și controlul exporturilor, reexporturilor, importurilor și tranzitului în ceea ce privește produsele sensibile, tehnologiile și software-ul cu dublă utilizare sau cu aplicații militare. Acesta este conceput ca un instrument practic menit să sprijine identificarea, evaluarea și atenuarea riscurilor în conformitate cu cadrul juridic al Republicii Moldova, care aplică standardele internaționale și ale Uniunii Europene.

Manualul încurajează aplicarea consecventă a controalelor bazate pe risc în activitățile curente. Acesta reflectă necesitatea ca autoritățile competente și operatorii economici să efectueze verificări structurate și practice pe întregul lanț de aprovizionare, ținând cont de evoluția practicilor comerciale și de riscurile emergente.

Acesta oferă o perspectivă operațională asupra regimurilor internaționale de sancțiuni și a sistemelor de control al exporturilor, punând accentul pe identificarea și gestionarea riscurilor legate de rețelele de achiziții ilicite, practicile de deturnare și utilizarea abuzivă a componentelor *armelor convenționale avansate (ACA)* și a altor tehnologii sensibile supuse restricțiilor comerciale.

Sancțiunile eficiente și măsurile de control al exporturilor sunt esențiale pentru a preveni deturnarea bunurilor și tehnologiilor sensibile către utilizatori finali neautorizați sau destinații interzise. Punerea lor în aplicare corespunzătoare contribuie la reducerea riscurilor de proliferare, la consolidarea practicilor de aplicare a legii și la asigurarea integrității fluxurilor comerciale internaționale.

Republica Moldova își menține angajamentul de a-și consolida conformarea cu regimurile internaționale de sancțiuni și cu măsurile restrictive ale Uniunii Europene, îmbunătățindu-și în același timp în mod continuu capacitățile naționale de aplicare și respectare a legislației, ca răspuns la evoluția riscurilor comerciale și de securitate. Acest angajament se bazează pe obligația constituțională a Republicii Moldova de a respecta dreptul internațional și de a-și îndeplini cu bună-credință obligațiile internaționale, conform articolului 8 din Constituția Republicii Moldova.

Cadrul general al armelor convenționale avansate (ACA)

Definiție și domeniul de aplicare

Armele convenționale avansate (ACA) cuprind o gamă largă de sisteme militare extrem de sofisticate. Deși nu există o definiție unanim acceptată, termenul se referă, în general, la sisteme precum sistemele portabile de apărare antiaeriană (MANPADS), rachetele ghidate antitanc (ATGM) și platformele militare de mari dimensiuni, inclusiv tancurile, aeronavele și sistemele de rachete. De asemenea, includ tehnologii de bază precum senzorii, sistemele laser și munițiile ghidate de înaltă precizie. Rachetele balistice și de croazieră sunt, și ele, utilizate din ce în ce mai mult în operațiunile militare convenționale și sunt, prin urmare, considerate parte a cadrului mai larg al ACA.

În scopul asigurării conformității, o provocare majoră constă nu numai în sistemele complete, ci și în identificarea și controlul componentelor individuale din lanțul de aprovizionare asociat ACA. Multe dintre aceste articole sunt considerate bunuri cu dublă utilizare și necesită o diligență sporită și verificarea destinației finale.

Lanțul de aprovizionare asociat ACA se bazează pe o gamă largă de componente industriale și tehnologice, dintre care multe provin din producția civilă, dar pot fi integrate în sisteme militare.

Rețele de achiziții și proliferare din cadrul lanțului de aprovizionare aferent ACA

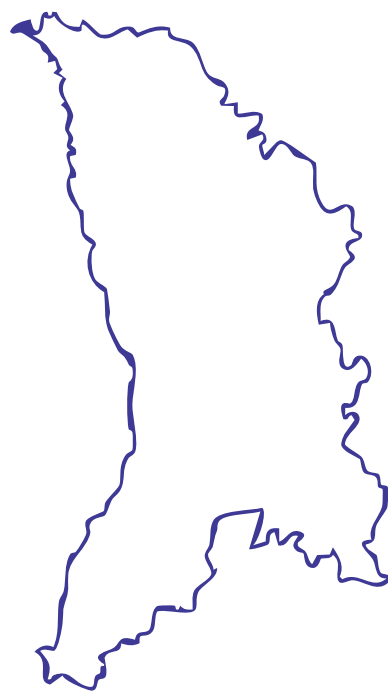
Rețelele care activează în cadrul lanțului de aprovizionare conex cu ACA cuprind, în general, trei categorii principale de actori: *proliferatori intenționați*, *intermediari complici* și *participanți neintenționați*.

Toate cele trei categorii pot fi relevante în contextul Republicii Moldova, în special datorită poziției sale geografice între rutele regionale de comerț și tranzit, ceea ce poate expune operatorii economici la riscuri indirecte de proliferare și impune o vigoare sporită din partea companiilor care își desfășoară activitatea în cadrul acestui mediu.

Proliferatorii intenționați sunt actori publici sau privați implicați direct în achiziționarea, dezvoltarea sau transferul de materiale și tehnologii în cadrul lanțului de aprovizionare conex cu ACA.

Intermediarii complici facilitează în mod conștient astfel de activități, oferind sprijin logistic, financiar sau tehnic, ba chiar și sprijin teoretic, adesea cu scopul de a ocoli sancțiunile și măsurile de control al exporturilor.

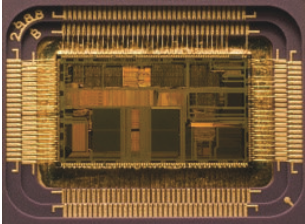
Participanții involuntari, precum producătorii, transportatorii, instituțiile financiare și alți furnizori de servicii, pot fi implicați fără a cunoaște destinația finală a produselor, de obicei din cauza documentației înșelătoare sau a controalelor insuficiente privind conformitatea.

Mărfuri cu risc ridicat din lanțul de aprovizionare aferent ACA

Datorită dimensiunilor relativ reduse și dificultății de detectare și trasabilitate care decurg din aceasta, componentele ACA reprezintă o preocupare majoră în contextul proliferării, adesea mai mult chiar decât sistemele complete.

Pentru a reduce aceste riscuri, atât entitățile din sectorul privat, cât și autoritățile publice ar trebui să acorde o importanță deosebită procedurilor de due diligence, evaluărilor riguroase ale licențelor și verificării eficiente a destinației finale. O atenție deosebită ar trebui acordată *categoriilor cheie* de componente identificate frecvent în cadrul lanțului de aprovizionare aferent ACA, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos.

Tipul componentului	Utilizare / aplicare	Exemple / note	Imagine/pictogramă
Microelectronice / Microcipuri	Componente electronice de bază în sistemele de arme convenționale	Procesoare, cipuri de memorie, circuite de control	
Semiconductori	Echipamente de comunicații, sisteme aeriene fără pilot (UAS), muniție de precizie cu rază lungă de acțiune	Tranzistoare de putere, diode, circuite integrate	
Rulmenți	Motoare, piese auto	Rulmenți, folosiți în tancuri, elicoptere și motoare militare, submarine	
Conectori, elemente de fixare, transformatoare, carcase, tranzistoare, izolatori	Componente din domeniul apărării (calculatoare, senzori, comutatoare, amplificatoare)	Componentele de bază care alcătuiesc sistemele electronice dintr-un sistem de armament convențional	
Motoare, piese auto	Tancuri, avioane, submarine, alte sisteme militare	Tancuri, vehicule de luptă blindate (ACV), aeronave (turbine)	
Material compozit	Tancuri, vehicule de luptă blindate (ACV), aeronave	Panouri din fibră de carbon, elemente structurale ușoare și rezistente, aripi de avion	

Categoriile prezentate mai sus reflectă componente tipice cu dublă utilizare care, deși sunt utilizate pe scară largă în industriile civile, pot fi integrate în sistemele militare. Identificarea și controlul acestora sunt esențiale pentru o gestionare eficientă a riscurilor și pentru respectarea legislației.

Aceste componente sunt deosebit de vulnerabile la deturnare, inclusiv prin declarații înșelătoare sau frauduloase privind utilizarea finală sau utilizatorul final al acestora. Prin urmare, concentrarea eforturilor de conformitate și aplicare a legii asupra acestor articole este esențială pentru prevenirea utilizărilor militare neautorizate, inclusiv a modernizărilor de sisteme și a activităților de inginerie inversă.

În schimb, transporturile care implică sisteme militare de mari dimensiuni sau de generații anterioare, precum tancurile sau artileria, sunt, în general, mai ușor de detectat și de interceptat datorită dimensiunilor lor, cerințelor logistice și vizibilității în cadrul sistemelor de transport internaționale. Cu toate acestea, astfel de platforme necesită adesea o modernizare continuă, generând o cerere constantă de piese de schimb, subsisteme avansate și expertiză tehnică — ceea ce sporește și mai mult importanța controlului componentelor individuale din cadrul lanțului de aprovizionare.

Modele de proliferare în lanțul de aprovizionare aferent ACA

În general, proliferarea bunurilor, componentelor și tehnologiilor asociate ACA este caracterizată de câteva căi recurente, care implică adesea lanțuri de aprovizionare complexe și cu mai multe niveluri.

Cele mai frecvente modele de proliferare sunt ilustrate mai jos:

Aceste modele reflectă metodele tipice prin care bunurile supuse controlului sau cele sensibile pot fi transferate, ascunse sau deturnate de la destinația inițială în cadrul fluxurilor comerciale internaționale.

În practică, astfel de modele sunt adesea susținute de o serie de mecanisme operaționale, printre care:

- achiziții indirecte prin intermediari, în care bunurile supuse controlului sunt achiziționate prin intermediul unor terți pentru a ascunde identitatea utilizatorului final;
- scheme de transbordare și reexport, care implică tranzitarea mărfurilor prin mai multe jurisdicții pentru a ascunde originea și destinația acestora;
- declararea falsă a destinației finale sau a utilizatorului final, inclusiv utilizarea de documente falsificate sau incomplete pentru a justifica tranzacții care, în alte condiții, ar fi restricționate;
- utilizarea unor companii paravan sau entități fictive, înființate pentru a facilita activitățile de achiziții publice, mascând în același timp implicarea unor actori sancționați sau cu risc ridicat;
- deturnarea bunurilor cu dublă utilizare, în cazul în care articolele destinate unor scopuri civile legitime sunt redirecționate ulterior către aplicații militare neautorizate;
- achiziționarea componentelor pentru modernizarea sistemelor sau pentru inginerie inversă, în special în cazurile în care accesul la sisteme complete este restricționat.

Aceste mecanisme sunt utilizate frecvent în combinație și pot evolua în timp, sporind complexitatea detectării și a aplicării legii.

Modelele și mecanismele descrise în această secțiune se bazează pe tipologiile de proliferare identificate în mod obișnuit, reflectate în practica internațională, inclusiv în documentele-cadru și ghidurile elaborate de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, Grupul de Acțiune Financiară Internațională, Acordul de la Wassenaar și regimul de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare al Uniunii Europene.

În contextul Republicii Moldova, mediul de risc este determinat de poziția sa strategică de-a lungul coridoarelor regionale de comerț și tranzit, ceea ce poate expune operatorii economici la mecanisme indirecte de proliferare. Acestea includ practici de transbordare ascunsă, declararea eronată a utilizatorilor finali și posibila redirecționare a bunurilor sensibile cu dublă utilizare în cadrul unor lanțuri de aprovizionare complexe și cu mai multe niveluri.

Riscurile de proliferare și deturnare

Proliferarea componentelor și tehnologiilor care țin de ACA prezintă riscuri substanțiale pentru pacea și securitatea națională și internațională. Aceste riscuri sunt amplificate și mai mult de accesibilitatea tot mai mare a tehnologiilor avansate, de globalizarea lanțurilor de aprovizionare și de utilizarea unor rute comerciale complexe care implică numeroși intermediari.

Deturnarea poate avea loc atunci când bunurile destinate utilizării civile legitime sunt redirecționate către aplicații militare neautorizate sau către utilizatori finali neautorizați. Astfel de riscuri sunt deosebit de pronunțate în cazurile care implică o transparență insuficientă în ceea ce privește utilizatorul final sau utilizarea finală, precum și în jurisdicțiile supuse sancțiunilor internaționale sau măsurilor de embargo.

În plus, anumiți factori structurali specifici fiecărei țări pot influența și mai mult mediul de risc. În special, prezența unităților administrativ-teritoriale situate pe malul stâng al râului Nistru, care nu se află sub controlul efectiv al autorităților constituționale, poate prezenta provocări suplimentare în ceea ce privește transparența și trasabilitatea activităților economice.¹

Din perspectiva conformității, acest context poate spori expunerea la riscurile asociate operațiunilor de transbordare și reexport, inclusiv redirectionarea potențială a mărfurilor către destinații cu risc mai ridicat, precum și utilizarea entităților intermediare și a acordurilor comerciale complexe.

În același timp, limitările privind disponibilitatea și coerența datelor statistice referitoare la activitățile economice din această regiune pot afecta capacitatea atât a autorităților, cât și a operatorilor din sectorul privat de a efectua evaluări eficiente ale riscurilor și procedurilor de due diligence.²

Factori de risc specifici aferenți malului stâng al râului Nistru

Prezența unităților administrativ-teritoriale situate pe malul stâng al râului Nistru reprezintă un factor de risc structural specific în cadrul mediului de conformitate al Republicii Moldova. Datorită controlului efectiv limitat exercitat de autoritățile constituționale în această zonă, activitățile economice pot fi lipsite de transparență deplină și de supravegherea reglementară.

Din perspectiva conformității, această situație poate crea vulnerabilități legate de:

- trasabilitatea redusă a mărfurilor și tranzacțiilor;
- expunerea crescută la activități economice neoficiale sau neînregistrate;
- o potențială utilizare a entităților intermediare sau a locațiilor de depozitare în scopul transbordării;
- provocări în verificarea utilizatorilor finali și a destinației finale a mărfurilor provenite din/sau tranzitate prin regiune.

Acești factori pot spori riscul deturnării bunurilor cu dublă utilizare și a altor tehnologii sensibile, în special în contextul lanțurilor de aprovizionare complexe și al rutelor comerciale indirecte. Prin urmare, operatorii economici ar trebui să aplice măsuri sporite de verificare atunci când tranzacțiile implică contractanți, rute logistice sau bunuri care ar putea avea legătură cu această regiune.

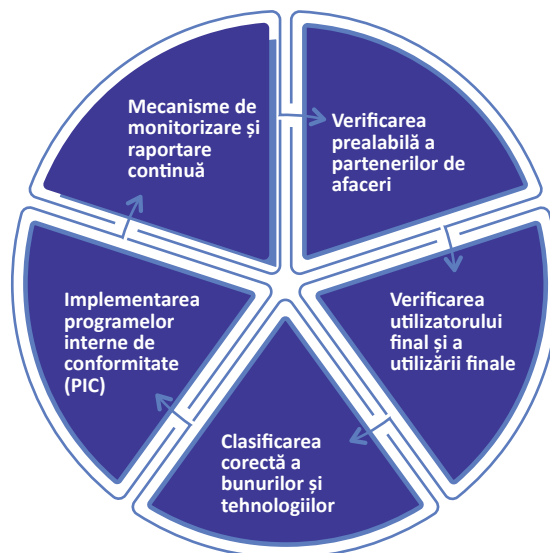
În același timp, limitările privind disponibilitatea și credibilitatea datelor statistice referitoare la fluxurile comerciale asociate acestei zone pot afecta procesele de evaluare a riscurilor și necesită o abordare mai prudentă, bazată pe risc, atât din partea autorităților, cât și a actorilor din sectorul privat.

¹ <https://statistica.gov.md/ro/comert-exterior-60.html>

² <https://expert-grup.org/ro/biblioteca/mega-analiza-cresterii-economice-in-moldova/itemlist/category/186>

Importanța sistemelor de conformitate

Controlul eficient al riscurilor în cadrul lanțului de aprovizionare aferent ACA necesită implementarea de către operatorii economici a unor sisteme solide de conformitate, susținute de acțiuni coordonate ale autorităților competente. În contextul complexității crescânde a lanțurilor de aprovizionare și al riscurilor de proliferare în continuă evoluție, o abordare bazată pe riscuri este esențială pentru a asigura aplicarea controalelor într-un mod consecvent și proporțional. Elementele-cheie ale unui sistem eficient de conformitate sunt prezentate aici →

În practică, aceste elemente includ:

01. clasificarea corectă a mărfurilor și a tehnologiilor, asigurându-se identificarea corectă a articolelor supuse regimurilor de control al exporturilor sau sancțiunilor;
02. verificarea utilizatorului final și a destinației finale, cu scopul de a confirma legitimitatea destinației finale și a utilizării preconizate a mărfurilor;
03. procesul de verificare a partenerilor de afaceri, inclusiv evaluarea clienților, a intermediarilor și a altor actori implicați în tranzacție;
04. implementarea programelor interne de conformitate (PIC), prin stabilirea de proceduri interne, controale și atribuții pentru gestionarea riscurilor de conformitate;
05. mecanisme de monitorizare și raportare continuă, care să permită identificarea tranzacțiilor suspecte și comunicarea în timp util cu autoritățile competente.

Aceste elemente nu ar trebui aplicate izolat, ci ca parte a unui cadru integrat de conformitate care să reflecte profilul specific de risc al operatorului și natura activităților sale.

Aplicarea consecventă a acestor măsuri este esențială pentru prevenirea deturnării, asigurarea respectării sancțiunilor și a obligațiilor de control al exporturilor, precum și pentru menținerea unui mediu comercial sigur și transparent.

Regimurile internaționale de sancțiuni și instrumentele de control al exporturilor

Contextul internațional în materie de securitate și comerț este determinat de aplicarea combinată a regimurilor de sancțiuni și a instrumentelor de control al exporturilor. Aceste instrumente funcționează ca mecanisme complementare menite să restricționeze accesul la bunuri, tehnologii și resurse financiare sensibile și să prevină utilizarea abuzivă a acestora.

Sancțiunile vizează în primul rând anumite state, entități și persoane fizice prin restricții privind tranzacțiile financiare, comerțul și serviciile. În paralel, sistemele de control al exporturilor reglementează transferul de bunuri și tehnologii strategice prin cerințe de autorizare, evaluări de risc și verificarea destinației finale/utilizatorului final.

Pentru operatorii economici, aceste măsuri creează obligații legale care se suprapun, în special în sectoarele care implică bunuri cu dublă utilizare, logistică, producție și servicii financiare. Prin urmare, conformitatea necesită o abordare integrată care să combine verificarea sancțiunilor cu procedurile de control al exporturilor.

În Republica Moldova, alinierea la standardele internaționale și ale Uniunii Europene a crescut așteptările în materie de reglementare, impunând atât autorităților publice, cât și entităților din sectorul privat să implementeze mecanisme structurate de conformitate și de verificare prealabilă.

Regimuri internaționale de sancțiuni și măsuri restrictive

Regimurile de sancțiuni internaționale constituie un instrument-cheie al guvernantei securității globale, adoptate ca răspuns la amenințările la adresa păcii și securității internaționale sau la încălcările dreptului internațional.

Pentru Republica Moldova, punerea în aplicare practică a măsurilor restrictive este legată în primul rând de alinierea progresivă la Politica externă și de securitate comună (PESC) a Uniunii Europene, inclusiv la măsurile restrictive care vizează bunurile cu dublă utilizare, tehnologiile sensibile, produsele cu destinație militară și rețelele de achiziții asociate jurisdicțiilor sancționate.

Deși sancțiunile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite rămân obligatorii în temeiul dreptului internațional și reprezintă o componentă esențială a cadrului de securitate internațională, cadrul de sancțiuni al Uniunii Europene are o relevanță practică deosebită pentru mediul de conformitate al Moldovei.

În ultimii ani, măsurile restrictive ale UE s-au concentrat din ce în ce mai mult pe prevenirea eludării sancțiunilor, a schemelor de achiziții prin intermediari și a transferurilor neautorizate de bunuri cu dublă utilizare și tehnologii sensibile.

Regimurile internaționale de control al exporturilor

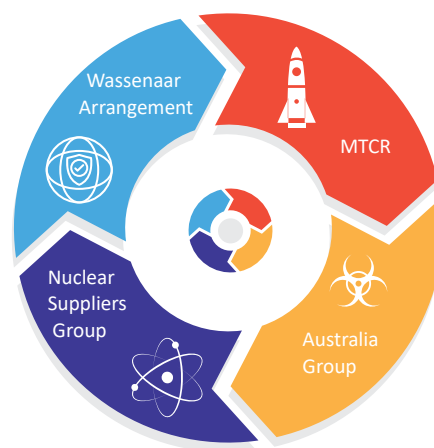
Regimurile internaționale de control al exporturilor constituie o componentă centrală a cadrului global de neproliferare. Spre deosebire de sancțiuni, care au un caracter preponderent restrictiv, controalele la export au un caracter preventiv și reglementează transferul de bunuri sensibile, tehnologii cu dublă utilizare, software și asistență tehnică.

Aceste sisteme funcționează prin intermediul:

- listelor de control;
- cerințelor de autorizare;
- evaluărilor de risc privind utilizarea finală și utilizatorul final.

La nivel internațional, eforturile în materie de control al exporturilor sunt coordonate prin intermediul a patru regimuri multilaterale principale:

- Acordul de la Wassenaar – care vizează armele convenționale și produsele cu dublă utilizare;
- Regimul de control al tehnologiilor rachetelor (MTCR) – care vizează sistemele de lansare a armelor de distrugere în masă;;
- Grupul furnizorilor nucleari – care reglementează exporturile din domeniul nuclear;
- Grupul Australia – care se concentrează pe materialele chimice și biologice.

În cadrul Uniunii Europene, controalele la export sunt armonizate prin Regulamentul (UE) 2021/821, care reglementează exportul, tranzitul, intermedierea și asistența tehnică conexe articolelor supuse controlului..

În cazul Republicii Moldova, alinierea la standardele internaționale și ale UE a consolidat sistemul național de control. Operatorii economici au obligația:

- să obțină autorizații pentru exporturile și tranzitul de produse controlate;
- să efectueze verificări prealabile privind utilizarea finală și utilizatorul final;
- să implementeze programe interne de conformitate.

Este necesară o atenție deosebită în cazul bunurilor cu dublă utilizare, datorită potențialelor lor întrebuințări civile și militare.

Trebuie menționat că Republica Moldova nu este un stat participant la Acordul de la Wassenaar. Cu toate acestea, sistemul său național demonstrează un grad ridicat de aliniere la principiile și listele de control ale acestui regim.³

În ciuda existenței unui cadru juridic cuprinzător, persistă provocări legate de punerea în practică, în special în sectorul privat, din cauza capacității tehnice limitate, a nivelurilor variate de conștientizare și a constrângerilor legate de resurse.

În consecință, operatorii economici trebuie să se asigure că deciziile legate de achiziții, logistică și parteneriate de afaceri reflectă o supraveghere reglementară sporită și condiții de risc în continuă evoluție.

³ <https://www.wassenaar.org/participating-states/>

Cele mai bune practici pentru respectarea sancțiunilor și a regimurilor de control al exporturilor

Pe lângă elementele generale de conformitate prezentate mai sus, operatorii economici ar trebui să aplice măsuri practice menite să prevină implicarea în rețele de achiziții ilicite, scheme de eludare a sancțiunilor și transferuri neautorizate de bunuri controlate sau sensibile.

Un cadru de bază pentru conformitatea cu sancțiunile și controlul exporturilor ar trebui să includă următoarele componente:

Evaluarea riscurilor. Operatorii economici ar trebui să identifice și să evalueze expunerea lor la riscurile legate de sancțiuni și controlul exporturilor, ținând seama de natura bunurilor manipulate, de partenerii de afaceri, de expunerea geografică, de lanțurile de aprovizionare, de rutele de tranzit și de legăturile potențiale cu jurisdicții cu risc ridicat sau cu utilizatori finali sancționați.

Verificarea pe baza listelor. Operatorii ar trebui să efectueze o verificare sistematică a clienților, furnizorilor, intermediarilor, beneficiarilor efectivi și a altor părți relevante în raport cu sancțiunile aplicabile și listele părților supuse restricțiilor, inclusiv listele de măsuri restrictive ale Organizației Națiunilor Unite, ale Uniunii Europene și ale statelor membre.

Verificarea personalizată. Pe lângă verificarea pe baza listelor, operatorii ar trebui să aplice controale sporite în cazul tranzacțiilor care implică bunuri sensibile, destinații neobișnuite, jurisdicții intermediare, sectoare asociate cu aplicații militare sau cu dublă utilizare, sau companii care își desfășoară activitatea în medii cu risc ridicat.

Politici și proceduri interne. Companiile ar trebui să stabilească proceduri interne scrise care să definească responsabilitățile, procesele decizionale, mecanismele de escaladare și măsurile care trebuie luate atunci când sunt identificate riscuri potențiale legate de sancțiuni sau de controlul exporturilor.

Instruire și sensibilizare. Ar trebui să se asigure instruire periodică angajaților implicați în achiziții, vânzări, logistică, vamuire, finanțe și conformitate, pentru a se asigura că personalul poate identifica indicatorii de risc și înțelege obligațiile legale aplicabile.

Păstrarea evidențelor și auditul. Operatorii ar trebui să păstreze evidențe corespunzătoare privind verificările de due diligence, documentația privind utilizatorii finali, deciziile de acordare a licențelor, corespondența și analizele tranzacțiilor. Ar trebui efectuate audituri interne periodice pentru a verifica eficacitatea procedurilor de conformitate.

Cadrul național pentru controlul comerțului cu ACA și bunuri strategice

Angajamentele Republicii Moldova privind sancțiunile internaționale și conformarea cu măsurile restrictive

Republica Moldova și-a consolidat treptat angajamentul față de punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale, elaborând un cadru național de conformitate bazat pe obligațiile care decurg din sistemul Organizației Națiunilor Unite, pe alinierea la regimurile de sancțiuni ale Uniunii Europene și pe instituirea unor mecanisme interne de aplicare.

La nivel internațional, Moldova aderă la măsurile restrictive adoptate de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite și demonstrează un grad ridicat de aliniere la măsurile restrictive adoptate de Uniunea Europeană în cadrul Politicii sale externe și de securitate comune (PESC).

La nivel național, punerea în aplicare este reglementată de Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale. Acest cadru definește domeniul de aplicare al sancțiunilor, stabilește procedurile de transpunere a acestora în acte juridice naționale și atribuie responsabilități autorităților competente. Acesta prevede instrumente-cheie de aplicare, inclusiv înghețarea fondurilor, restricții privind tranzacțiile financiare și interdicții privind acordarea de asistență economică sau tehnică persoanelor sau entităților desemnate.

Punerea în aplicare la nivel instituțional este asigurată printr-un cadru interinstituțional coordonat, care implică autoritățile din domeniul politicii externe, al supravegherii financiare, vamal și al aplicării legii. Un rol central de coordonare este exercitat de Consiliul Interinstituțional de Supraveghere, care facilitează schimbul de informații, monitorizează riscurile legate de conformitate și sprijină punerea în aplicare consecventă a sancțiunilor.

Din punct de vedere operațional, aplicarea sancțiunilor este asigurată de lista națională consolidată a persoanelor și entităților desemnate, care integrează desemnările internaționale și servește drept instrument-cheie pentru verificarea și due diligence.

Deși Republica Moldova a instituit un cadru juridic și instituțional cuprinzător, aliniat la standardele internaționale și europene, pot persista provocări legate de punerea în aplicare practică, în special în sectorul privat, din cauza capacităților limitate, a nivelurilor variate de conștientizare și a resurselor limitate.

Cadrul de sancțiuni al Moldovei a evoluat, de asemenea, în contextul implicării sale în structurile de cooperare regională. În ultimii ani, Republica Moldova a întreprins demersuri în vederea retragerii din anumite cadre asociate Comunității Statelor Independente (CSI), cu scopul de a asigura o coerență deplină cu obligațiile sale internaționale în materie de sancțiuni și alinierea la standardele de reglementare europene.⁴

În paralel, aplicarea sancțiunilor este din ce în ce mai strâns legată de controlul comerțului și de considerentele legate de neproliferare, în special în ceea ce privește bunurile cu dublă utilizare și tehnologiile sensibile. Această suprapunere funcțională consolidează arhitectura mai amplă de conformitate a Moldovei.⁵

⁴ https://gov.md/en/press-releases/government-initiates-moldovas-withdrawal-statutory-bodies-cis?utm_source=chatgpt.com

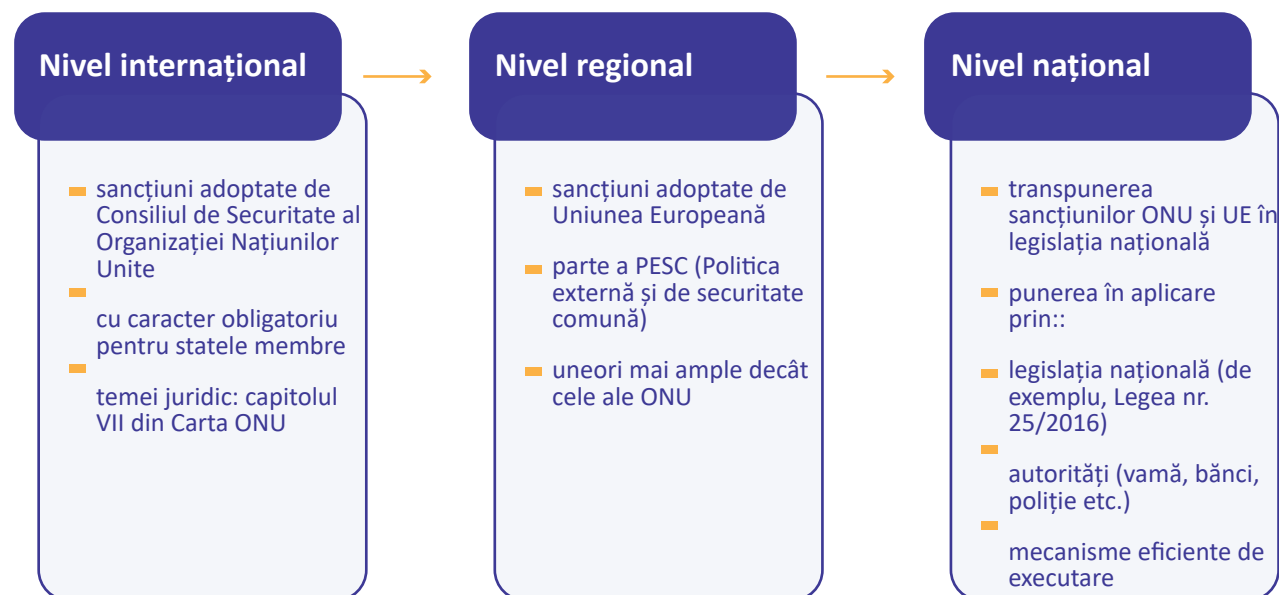
⁴ https://www.eeas.europa.eu/moldova/european-union-and-republic-moldova_en?s=223

⁵ <https://legal.un.org/repository/art41.shtml>

⁵ https://fpi.ec.europa.eu/what-we-do/common-foreign-and-security-policy_en

Cazurile recente de aplicare a sancțiunilor ilustrează și mai bine relevanța practică a acestor riscuri în contextul moldovenesc (a se vedea anexa II).

Cadrul de implementare a sancțiunilor pe trei niveluri (ONU–UE–național):

Legislația națională privind controlul comerțului strategic, structura instituțională și rolurile autorităților responsabile de controlul comerțului strategic

În temeiul Legii nr. 213/2024 privind controlul comerțului cu bunuri strategice, a fost înființată o comisie interinstituțională permanentă cu rolul de a coordona, pune în aplicare și supraveghea sistemul național de control al comerțului strategic.

Comisia îndeplinește funcții de reglementare, consultative și de supraveghere, printre care:

- supravegherea obligațiilor internaționale legate de neproliferare;
- coordonarea între autoritățile naționale;
- analizarea și aprobarea deciziilor privind acordarea licențelor;
- evaluarea tranzacțiilor care implică bunuri neincluse pe listă, în temeiul dispozițiilor de tip „catch-all”.

Prin aceste funcții, Comisia asigură coerența între legislația națională, angajamentele internaționale și aplicarea operațională a legii.

Proceduri de autorizare pentru bunuri strategice

Un element operațional esențial al sistemului național de control îl constituie procesul de acordare a licențelor care reglementează activitățile legate de bunurile strategice.

Cadrul procedural este stabilit prin Decizia Guvernului nr. 24/2025, care prevede norme detaliate privind cererile referitoare la export, reexport, tranzit, intermediere și asistență tehnică.

Din punct de vedere operațional, procesul de acordare a licențelor prevede o succesiune de etape cheie:

- Depunerea cererii: operatorul economic depune un set complet de documente de cerere, incluzând specificații tehnice, informații privind utilizatorul final și utilizarea finală, precum și documentația justificativă;
- Verificarea și examinarea: autoritatea competentă verifică dacă cererea este completă și o transmite spre consultare interinstituțională și evaluare a riscurilor;
- Evaluarea: cererea este evaluată în raport cu listele de control, dispozițiile de tip „catch-all” și indicatorii de risc relevanți, inclusiv considerentele privind utilizatorul final și utilizarea finală;
- Procesul decizional: Comisia interinstituțională adoptă o decizie (aprobare, respingere sau autorizare condiționată);
- Eliberarea autorizației: autorizația este eliberată în mod oficial în urma deciziei;
- Monitorizarea post-autorizare: respectarea condițiilor de autorizare este supusă verificării de către autoritățile competente.

Este necesară o atenție deosebită în cazul bunurilor cu dublă utilizare, datorită potențialelor lor aplicații civile și militare și riscului crescut de deturnare către utilizatori finali neautorizați sau destinații interzise.

Procesul de acordare a licențelor este asistat din ce în ce mai mult de sisteme electronice, ceea ce sporește transparența, trasabilitatea și coordonarea între instituții. Cadrul de reglementare este strâns aliniat la Regulamentul (UE) 2021/821, inclusiv în ceea ce privește aplicarea procedurilor de evaluare bazate pe risc și a mecanismelor de control. Procesul de acordare a licențelor este pus în aplicare printr-un mecanism interinstituțional coordonat, care implică mai multe autorități cu roluri distincte, după cum se prezintă mai jos:

<i>Instituția</i>	<i>Funcția în cadrul Comisiei</i>	<i>Responsabilități cheie</i>
Ministerul dezvoltării economice și digitalizării	Președinte	Coordonează politica națională, asigură alinierea la sancțiunile internaționale și la regimurile de control al exporturilor și supraveghează punerea în aplicare a reglementărilor privind produsele cu dublă utilizare
Ministerul apărării	Vice președinte	Oferă expertiză în domeniul militar și identifică produsele cu dublă utilizare care au potențiale întrebuințări militare
Agenția servicii publice	Secretar	Coordonarea administrativă, documentația, procedurile de autorizare, ținerea evidențelor mărfurilor supuse controlului
Ministerul afacerilor externe	Membru	Sprijină cooperarea internațională și asigură integrarea obligațiilor internaționale în procedurile naționale
Oficiul pentru prevenirea și combaterea spălării banilor	Membru	Supraveghează respectarea normelor, identifică potențialele încălcări și coordonează măsurile de aplicare a legii
Serviciul de informații și securitate	Membru	Oferă evaluări de risc și informații privind utilizatorii finali, fluxurile comerciale și posibila deturnare a mărfurilor sensibile
Ministerul afacerilor interne	Membru	Sprijină activitățile de aplicare a legii, de anchetă și de supraveghere operațională în cazul încălcărilor normelor privind controlul exporturilor
Serviciul vamal	Membru	Controlează circulația fizică a mărfurilor cu dublă utilizare la frontiere și se asigură că exporturile și importurile respectă cerințele privind licențele și reglementările

Această structură instituțională garantează că deciziile privind acordarea licențelor se bazează pe o evaluare cuprinzătoare a aspectelor legate de securitate, reglementare și aplicare a legii.

Trebuie menționat că Republica Moldova nu este un stat participant la Acordul de la Wassenaar, deși sistemul său național demonstrează un grad ridicat de aliniere la principiile acestuia.

Evaluarea riscurilor și coordonarea interinstituțională în domeniul controlului comerțului strategic

Dincolo de cadrul formal de acordare a licențelor, un control strategic eficient al comerțului necesită utilizarea operațională a instrumentelor de evaluare a riscurilor și a mecanismelor coordonate la nivel interinstituțional. Prevenirea eficientă a proliferării și a comerțului ilicit cu ACA și componente conexe necesită aplicarea practică atât a instrumentelor analitice, cât și a celor de coordonare. În Republica Moldova, evoluțiile recente au consolidat această abordare prin⁶ utilizarea Evaluării Naționale a Riscurilor (ENR)⁶ și înființarea Centrului Național de Gestionare a Crizelor (CNGC)⁷.

ENR reprezintă un mecanism național de evaluare strategică conceput pentru a identifica, evalua și înțelege riscurile legate de spălarea banilor, finanțarea terorismului și finanțarea proliferării. ENR sprijină punerea în aplicare a unei abordări bazate pe risc de către autoritățile competente și entitățile din sectorul privat și contribuie la stabilirea priorităților măsurilor naționale de control și de aplicare a legii.

CNGC reprezintă un mecanism de coordonare interinstituțională înființat pentru a asigura schimbul rapid de informații și un răspuns coordonat în situații care implică riscuri semnificative pentru securitatea națională, crize sau controlul comerțului strategic.

01. Utilizarea practică a ENR

ENR servește drept instrument operațional de referință pentru identificarea și ierarhizarea riscurilor relevante pentru proliferare și comerțul ilicit. În practică, autoritățile și operatorii economici ar trebui să utilizeze concluziile ENR pentru:

- identificarea categoriilor de mărfuri, a rutelor comerciale și a jurisdicțiilor cu risc ridicat;
- detectarea indicatorilor de risc, cum ar fi tiparele neobișnuite de tranzacții, utilizarea intermediarilor sau neconcordanțele din documentație;
- sprijinirea controalelor bazate pe risc, inclusiv selectarea țintită de către autoritățile vamale a mărfurilor pentru inspecție;
- îmbunătățirea analizei amănunțite privind utilizatorii finali și utilizarea finală, în special în tranzacțiile care implică mărfuri sensibile;
- alinierea procedurilor interne de conformitate la prioritățile naționale de risc identificate.

ENR este deosebit de utilă în detectarea unor tipologii precum spălarea de bani prin intermediul comerțului și utilizarea abuzivă a structurilor corporative, care pot fi folosite pentru a ascunde deturnarea mărfurilor controlate..

02. Utilizarea practică a CNGC în vederea unui răspuns coordonat

În situațiile în care riscurile depășesc capacitatea unei singure autorități sau implică elemente complexe, trans sectoriale, este necesară o acțiune coordonată. În acest context, Decizia Guvernului nr. 579/2025 privind organizarea și funcționarea CNGC stabilește cadrul juridic pentru funcționarea CNGC.

⁶ https://spscb.md/wp-content/uploads/2025/12/NRA_rezumat.pdf

⁷ <https://www.cnmc.gov.md/ro/organigrama>

CNGC poate interveni în cazuri precum:

- detectarea rețelelor complexe de achiziții ilicite care implică mai multe jurisdicții;
- scheme suspectate de eludare a sancțiunilor la scară largă;
- incidente care implică deturnarea sau încercarea de export a bunurilor strategice sau sensibile;
- situații care necesită un schimb rapid de informații între autoritățile vamale, de control financiar, de aplicare a legii și de reglementare.

Prin intermediul acestui mecanism, autoritățile pot:

- asigura un schimb rapid de informații între instituții;
- coordona acțiuni și anchete comune;
- armoniza evaluările de risc și răspunsurile operaționale;
- gestiona cazurile cu impact ridicat într-un mod structurat și centralizat.

03. Integrarea operațională a instrumentelor

Utilizarea combinată a ENR și a CNGC consolidează capacitatea națională de prevenire și de reacție la riscurile de proliferare. În practică:

- ENR sprijină identificarea timpurie a riscurilor și a vulnerabilităților;
- CNGC permite o reacție coordonată în situații complexe sau cu risc ridicat.

Această abordare integrată sporește eficacitatea operațională, îmbunătățește cooperarea interinstituțională și sprijină punerea în aplicare consecventă a măsurilor de control, în conformitate cu standardele internaționale.

Conștientizarea și respectarea normelor de către operatorii economici care manevrează cu bunuri strategice

Operatorii economici implicați în comerțul cu bunuri strategice joacă un rol central în cadrul sistemului național de control al exporturilor, întrucât reprezintă principala interfață între cerințele de reglementare și activitățile comerciale practice. Obligațiile lor de conformitate sunt menite să asigure că transferul, tranzitul, intermedierea și exportul de bunuri strategice se desfășoară în conformitate cu Legea nr. 213/2024 și cu angajamentele internaționale aplicabile în materie de neproliferare.

La baza cadrului de conformitate se află principiul controlului preventiv, conform căruia operatorii economici sunt obligați să pună în aplicare mecanisme interne care să asigure identificarea timpurie și atenuarea riscurilor legate de proliferare. Aceste obligații includ *clasificarea corectă a bunurilor, verificarea utilizatorilor finali, păstrarea evidențelor tranzacțiilor și obținerea autorizației prealabile pentru activitățile care implică produse controlate*.

Un instrument esențial pentru asigurarea unei conformități eficiente este implementarea programelor interne de conformitate (PIC). PIC reprezintă cadre interne structurate adoptate de operatorii economici pentru a asigura respectarea sistematică a reglementărilor privind controlul exporturilor și pentru a reduce riscul deturnării neautorizate a bunurilor strategice.

PIC includ, de obicei, verificarea utilizatorilor finali, evaluarea riscurilor tranzacțiilor, proceduri interne de autorizare, sisteme de evidență, instruirea angajaților și mecanisme de raportare a activităților suspecte. Aceste componente asigură integrarea conformității în structura operațională a companiei, mai degrabă decât tratarea acesteia ca pe o obligație reactivă. Implementarea PIC contribuie în mod semnificativ la consolidarea eficacității controlului național al exporturilor, permițând o abordare a conformității bazată pe risc. Operatorii care dispun de sisteme solide de control intern fac mai ușoară activitatea autorităților competente, asigurând o mai mare transparență și trasabilitate a tranzacțiilor care implică bunuri strategice. Această abordare este în concordanță cu cele mai bune practici internaționale promovate în cadrul de control al exporturilor al Uniunii Europene și în cadrul regimurilor multilaterale, precum Acordul de la Wassenaar.

Autoritățile publice joacă un rol important în promovarea conștientizării și în sprijinirea respectării normelor de către operatorii economici prin materiale de orientare, consultări și supraveghere administrativă. Acest lucru contribuie la dezvoltarea unei culturi orientate spre respectarea normelor în cadrul sectorului privat.

În contextul Republicii Moldova, mai multe sectoare economice pot prezenta o expunere ridicată la riscurile de proliferare și de eludare a sancțiunilor. Printre acestea se numără comerțul cu produse electronice și microelectronice, utilaje și componente auto, serviciile de logistică și de transport de mărfuri, precum și instituțiile financiare care facilitează tranzacțiile transfrontaliere.

Operatorii din aceste sectoare ar trebui să aplice o verificare sporită în cazul tranzacțiilor care implică bunuri cu risc ridicat, contractanți din jurisdicții cu o supraveghere regulatoare slabă sau structuri complexe ale lanțului de aprovizionare care implică mai mulți intermediari.

Din punct de vedere practic, conformitatea ar trebui să fie integrată în operațiunile zilnice ale întreprinderii. Aceasta presupune integrarea mecanismelor de verificare în procesele de achiziții, verificarea structurilor de proprietate efectivă, monitorizarea tiparelor de tranzacții și stabilirea unor proceduri interne de raportare a activităților suspecte.

Sectoare expuse la riscuri sporite de sancțiuni și de proliferare

În contextul riscurilor privind achizițiile aferente ACA și eludarea sancțiunilor, ar trebui acordată o atenție deosebită sectoarelor economice care ar putea fi mai expuse la tentative de achiziții ilicite. Printre acestea se numără:

Instituțiile financiare, care pot facilita plățile, finanțarea comerțului, scrisorile de credit, asigurările, tranzacțiile bancare prin corespondență sau alte servicii financiare conexe operațiunilor comerciale transfrontaliere.

Companiile din domeniul electronicii și microelectronicii, inclusiv importatorii, exportatorii, distribuitorii și revânzătorii de componente electronice, semiconductori, circuite integrate, senzori sau alte articole care pot avea utilizări duale sau militare.

Operatorii din domeniul logisticii și al transporturilor, inclusiv expeditorii de mărfuri, agenții vamali, operatorii de transport aerian de marfă, companiile de transport rutier și furnizorii de servicii de depozitare, care pot fi utilizați pentru a facilita transbordarea, reexportul sau ascunderea destinației reale a mărfurilor.

Companiile și producătorii din domeniul apărării, inclusiv entitățile implicate în producția, repararea, modernizarea sau furnizarea de echipamente, componente sau servicii tehnice militare sau cu dublă utilizare.

Companiile din domeniul IT, universitățile și instituțiile de cercetare, în special în cazul în care activitățile implică software, algoritmi, cod sursă, date tehnice, cercetare inginerescă sau alte transferuri de bunuri intangibile care pot avea aplicații cu dublă utilizare.

Operatorii activi în aceste sectoare ar trebui să aplice măsuri de due diligence sporite și să se asigure că verificarea respectării sancțiunilor, verificarea utilizatorului final și monitorizarea tranzacțiilor sunt integrate în procedurile lor interne de conformitate.

Aceste sectoare pot fi vizate în mod intenționat de rețele de achiziții care urmăresc să exploateze lanțurile de aprovizionare comerciale pentru achiziționarea sau deturnarea de bunuri și tehnologii sensibile.

Măsuri practice de conformitate pentru operatorii economici și instituțiile financiare

Pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a sancțiunilor și a obligațiilor privind controlul exporturilor, operatorii economici și instituțiile financiare ar trebui să completeze aplicarea reglementărilor cu măsuri practice, bazate pe risc, integrate în operațiunile lor zilnice.

Operatorii economici ar trebui să ia în considerare punerea în aplicare a următoarelor măsuri:

- verificarea sistematică a partenerilor de afaceri și a tranzacțiilor în raport cu listele relevante de sancțiuni și de părți supuse restricțiilor;
- verificarea structurilor de proprietate efectivă pentru a identifica potențiale legături indirecte cu entități sancționate;
- monitorizarea rutelor comerciale, a țărilor de tranzit și a aranjamentelor logistice, acordând o atenție deosebită modelelor de transport neobișnuite sau complexe;
- instituirea unor mecanisme interne de raportare și raportare a problemelor în cazul tranzacțiilor suspecte sau a problemelor legate de conformitate;
- instruirea periodică a personalului cu privire la cerințele de control al exporturilor, regimurile de sancțiuni și indicatorii de risc.

Instituțiile financiare, având în vedere rolul lor fundamental în facilitarea tranzacțiilor transfrontaliere, ar mai trebui:

- să monitorizeze fluxurile de tranzacții pentru a identifica indicatori ai spălării banilor prin intermediul comerțului și ai finanțării proliferării;
- să aplice măsuri de diligență sporită în cazul clienților, sectoarelor sau jurisdicțiilor cu risc ridicat;
- să asigure raportarea în timp util a activităților suspecte către autoritățile competente, în conformitate cu cerințele legale aplicabile.

Integrarea acestor măsuri practice contribuie la dezvoltarea unei culturi proactive de conformitate, reducând riscul implicării involuntare în rețele de achiziții ilicite și consolidând eficacitatea generală a sistemului național de control.⁸

⁸ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/850061468779087644/pdf/31477.pdf>

<https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-Countering-Proliferation-Financing.pdf.coredownload.pdf>

Indicatori specifici ai riscurilor asociate tranzacțiilor aferente ACA

Următorii indicatori pot sugera un risc crescut de eludare a sancțiunilor, de achiziționare ilicită sau de deturnare a bunurilor cu dublă utilizare, a componentelor ACA sau a tehnologiilor sensibile:

Indicatori privind clientul

- identitatea clientului sau a beneficiarului efectiv nu este clară;
- clientul are o experiență profesională în domeniu redusă sau inexistentă;
- activitatea clientului nu corespunde tipului sau nivelului tehnic al bunurilor solicitate;
- clientul sau adresa acestuia coincide, seamănă sau este asociată cu o entitate sancționată;
- clientul este reticent în a furniza informații privind utilizatorul final sau destinația finală;
- clientul dă răspunsuri evazive atunci când este întrebat dacă bunurile sunt destinate utilizării pe piața internă, exportului sau reexportului.

Indicatori referitori la mărfuri

- mărfurile solicitate depășesc nevoile tehnice aparente ale clientului;
- capacitățile produsului nu corespund activității declarate de cumpărător;
- componentele sensibile sunt comandate în cantități sau combinații neobișnuite;
- mărfurile pot fi utilizate în sisteme militare, aerospațiale, de drone (UAV), de comunicații, de navigație sau de supraveghere.

Indicatori privind transportul și logistica

- traseul de transport este neobișnuit pentru produsul sau destinația respectivă;
- mărfurile sunt transportate prin jurisdicții intermediare fără o justificare comercială clară;
- transportatorul, depozitul sau compania de logistică este indicat(ă) ca destinație finală;
- datele de livrare sau destinațiile sunt vagi, inconsistente sau se modifică frecvent;
- ambalajul, etichetarea sau instrucțiunile de expediție nu sunt în conformitate cu practicile comerciale standard.

Indicatori privind documentația și plățile

- facturile, certificatele utilizatorului final sau declarațiile vamale conțin discrepanțe;
- utilizarea finală declarată este vagă, incompletă sau neplauzibilă din punct de vedere comercial;
- plata este efectuată de o parte terță care nu are o legătură clară cu tranzacția;
- plățile provin din/sau sunt tranzitate prin jurisdicții asociate cu riscuri de eludare a sancțiunilor sau de transbordare.

Prezența unuia sau mai multor semnale de alertă nu confirmă în mod automat existența unei activități ilicite. Cu toate acestea, astfel de indicatori ar trebui să determine aplicarea unor măsuri de due diligence sporite, verificări suplimentare și, după caz, consultarea autorităților competente.

Recomandări cheie pentru operatorii economici din Republica Moldova

În contextul evoluției regimurilor de sancțiuni, al cerințelor privind controlul exporturilor și al riscurilor de proliferare, operatorii economici din Republica Moldova ar trebui să adopte o abordare proactivă și bazată pe riscuri în ceea ce privește conformitatea. Următoarele recomandări sunt menite să sprijine punerea în aplicare practică și să sporească reziliența împotriva riscurilor legate de achizițiile ilicite și de deturnare.

1. Integrarea verificării conformității privind sancțiunile și controlul exporturilor în principalele procese de afaceri

Operatorii ar trebui să se asigure că verificarea conformității privind sancțiunile, clasificarea produselor cu dublă utilizare și verificările privind licențele sunt integrate în procesele de achiziții, vânzări și logistică. Aceasta include verificarea sistematică a contractanților în raport cu listele de sancțiuni relevante (ale ONU, UE și naționale) și alinierea la obligațiile de control al exporturilor prevăzute de Regulamentul (UE) 2021/821 și de legislația națională.

2. Aplicarea măsurilor de due diligence (verificare) sporite pentru tranzacțiile și jurisdicțiile cu risc ridicat

Trebuie acordată o atenție specială tranzacțiilor care implică:

- lanțuri de aprovizionare complexe sau cu mai multe niveluri;
- intermediari sau entități nou înființate;
- jurisdicții asociate cu riscuri de eludare a sancțiunilor sau de transbordare.

Măsurile de due diligence sporite ar trebui să includă verificarea beneficiarului efectiv, a activităților comerciale și a coerenței dintre utilizarea finală declarată și cea reală.⁹

3. Consolidarea mecanismelor de verificare a utilizării finale și a utilizatorului final

Operatorii ar trebui să nu se limiteze la documentația oficială și să evalueze plauzibilitatea utilizării finale declarate. Semnalele de alertă pot include:

- discrepanțe între mărfuri și profilul clientului;
- refuzul de a furniza informații privind utilizatorul final;
- specificații tehnice sau solicitări neobișnuite.

În cazul identificării unor riscuri, operatorii ar trebui să suspende tranzacția și să solicite îndrumări din partea autorităților competente.¹⁰

4. Consolidarea procesului de înregistrare a clienților și a procesului continuu de due diligence

Operatorii economici ar trebui să integreze aspectele legate de sancțiuni și controlul exporturilor în procedurile de înregistrare a clienților și pe tot parcursul relației de afaceri. Acest lucru ar trebui să includă verificarea profilului de afaceri al clientului, a beneficiarilor efectivi, a partenerilor comerciali, a istoricului tranzacțiilor anterioare și a potențialelor legături cu sectoare sau jurisdicții cu risc ridicat.

⁹ <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-Proliferation-Financing-Risk-Assessment-Mitigation.pdf.coredownload.inline.pdf>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H1318&rid=8>

Ar trebui acordată o atenție deosebită clienților implicați în fabricarea, comercializarea, transportul sau finanțarea produselor din domeniul apărării, a produselor electronice, a microelectronicii, a componentelor aerospațiale, a bunurilor legate de vehicule aeriene fără pilot (UAV) sau a altor tehnologii sensibile.

Due diligence-ul nu ar trebui să se limiteze la etapa inițială a relației. Operatorii ar trebui să monitorizeze în mod continuu tranzacțiile, schimbările de proprietate, modelele de achiziție neobișnuite, noile rute de transport și solicitările repetate de reexport sau transbordare.

În cazul în care se identifică neconcordanțe sau indicatori de risc, tranzacția ar trebui suspendată până la finalizarea verificărilor suplimentare și, dacă este necesar, până la obținerea de îndrumări din partea autorităților competente.

5. Monitorizarea rutelor comerciale și a modelelor logistice

Având în vedere poziția Moldovei ca țară de tranzit și prezența unor zone cu supraveghere reglementară limitată, operatorii ar trebui să monitorizeze cu atenție rutele de transport, țările de tranzit și aranjamentele logistice. Este necesară o prudență deosebită în cazurile care implică reexportul, rutele indirecte sau depozitarea în locații intermediare, care pot indica riscuri de deturnare.¹¹

6. Implementarea și actualizarea continuă a programelor interne de conformitate (PIC)

Un program intern de conformitate (PIC) structurat ar trebui să includă:

- politici și proceduri interne;
- alocarea clară a responsabilităților în materie de conformitate;
- formarea periodică a personalului;
- mecanisme interne de audit și monitorizare.

Cadrelle PIC ar trebui adaptate la profilul specific de risc al operatorului și actualizate periodic pentru a reflecta schimbările survenite în regimurile de sancțiuni și în modelele comerciale.

7. Includerea riscurilor legate de activele virtuale în cadrul de conformitate

Odată cu utilizarea tot mai răspândită a criptomonedelor și a sistemelor de plăți digitale, operatorii — în special instituțiile financiare — ar trebui să integreze măsuri de control care să abordeze riscurile legate de activele virtuale. Acest lucru include monitorizarea modelelor de tranzacții neobișnuite și asigurarea conformității cu standardele AML/CFT privind finanțarea proliferării.

8. Promovarea unei culturi a respectării normelor și a raportării proactive a riscurilor

Respectarea normelor nu ar trebui tratată ca o cerință formală, ci ca parte integrantă a guvernantei corporative. Operatorii sunt încurajați să stabilească canale interne de raportare, să promoveze sensibilizarea angajaților și să mențină o comunicare deschisă cu autoritățile competente în cazul unor activități suspecte sau al unor incertitudini.

¹¹ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/850061468779087644/pdf/31477.pdf>

Măsuri de executare și răspundere în controlul strategic al comerțului

Cadrul de executare din interiorul sistemului de control al comerțului strategic al Republicii Moldova asigură respectarea legislației printr-o combinație de mecanisme de răspundere administrativă (contravențională), penală și civilă. Această abordare pe mai multe niveluri reflectă riscurile semnificative asociate transferurilor neautorizate de bunuri strategice, inclusiv produse cu dublă utilizare și alte tehnologii controlate.

Răspunderea administrativă se aplică în cazul încălcării cerințelor de reglementare și de autorizare, cum ar fi efectuarea de operațiuni de export, import, reexport sau tranzit fără autorizația necesară, încălcarea condițiilor de autorizare sau nerespectarea obligațiilor de raportare și de ținere a evidențelor. Aceste încălcări sunt reglementate de Codul contravențional al Republicii Moldova, inclusiv prin dispoziții precum art. 287, art. 263–264 și art. 330², și pot atrage după sine amenzi, suspendarea activităților sau retragerea licențelor.

Răspunderea penală se aplică infracțiunilor grave care amenință securitatea națională sau internațională, inclusiv exportul, reexportul, tranzitul sau traficul ilegal de bunuri strategice, precum și falsificarea documentelor sau eludarea deliberată a măsurilor de control. Dispozițiile relevante din Codul penal includ art. 248, art. 248¹, art. 249, art. 290 și art. 181¹, sancțiunile variind de la amenzi și confiscarea bunurilor până la închisoare.

Răspunderea civilă poate interveni în cazul în care încălcările provoacă prejudicii materiale statului sau entităților private, necesitând despăgubiri în conformitate cu principiile generale ale dreptului civil.

Măsurile de aplicare a legii includ, de asemenea, acțiuni administrative preventive, precum suspendarea sau revocarea licențelor, intensificarea inspecțiilor și includerea operatorilor în sistemele de monitorizare a riscurilor. Aceste măsuri vizează prevenirea încălcărilor și consolidarea practicilor de conformitate.

O aplicare eficientă a legii se bazează pe coordonarea instituțională între autoritățile vamale, de securitate și de aplicare a legii, precum și unitățile de informații financiare. Având în vedere caracterul transnațional al traficului cu bunuri strategice și al eludării sancțiunilor, mecanismele de cooperare internațională, inclusiv schimbul de informații și asistența juridică reciprocă, rămân esențiale.

Anexa I. Lista elementelor comune cu prioritate ridicată¹²

Evaluarea statistică a fluxurilor comerciale pe categorii de clasificare (2021–2025) în Republica Moldova

Această anexă prezintă o imagine de ansamblu statistică comparativă a fluxurilor comerciale ale Republicii Moldova pentru anumite mărfuri corespunzătoare cadrului de clasificare pe niveluri. Analiza se bazează pe date agregate exprimate în cantitate (unități) și acoperă două perioade de referință: 2021 (perioada de bază) și 2025 (perioada ulterioară).

Datele reflectă statisticile comerciale naționale, agregate pe baza unor coduri ale pozițiilor tarifare SA selectate care corespund, în scopuri analitice, categoriilor de niveluri identificate

Clasificarea produselor cu prioritate ridicată (categoriile 1–4):

În scopul prezentei analize, mărfurile sunt grupate pe patru niveluri de prioritate, pe baza practicilor internaționale de control al exporturilor, în special așa cum sunt reflectate în orientările elaborate de Biroul pentru Industrie și Securitate (BIS) al Statelor Unite, în coordonare cu parteneri precum Uniunea Europeană și Marea Britanie.

Categoria 1	Categoria 2	Categoria 3	Categoria 4
include produsele cele mai sensibile și critice, precum semiconductori avansați, circuite integrate și alte componente de înaltă tehnologie cu relevanță directă pentru aplicații militare, industriale sau cu dublă utilizare.	cuprinde bunuri industriale și tehnologice importante care permit funcționarea sau producția unor articole de nivel superior, inclusiv anumite componente electronice, echipamente de comunicații și materii prime pentru producție.	cuprinde bunuri cu sensibilitate redusă, care pot avea întrebuințări indirecte sau auxiliare în procese industriale sau tehnologice.	include bunuri cu o relevanță strategică mai limitată, reprezentând adesea articole de uz general sau ușor de procurat, care pot contribui totuși la lanțurile de aprovizionare mai ample.

Figura 1 ilustrează distribuția fluxurilor de export ale Republicii Moldova pe categorii, pentru anii 2021 și 2025, exprimată în cantitate (unități). Datele indică o creștere generală a volumelor de export, de la 288.678 de unități în 2021 la 773.229 de unități în 2025. Se observă o scădere în cazul mărfurilor din categoria 1, de la 105 233 de unități la 20 109 unități. În schimb, exporturile din categoria 2 au crescut de la 3 842 la 7 980 de unități. Cea mai semnificativă creștere se înregistrează în cazul mărfurilor din categoria 3, care au crescut de la 178 551 de unități în 2021 la 738 749 de unități în 2025, reprezentând cea mai mare pondere din fluxurile de export în ultima perioadă. Mărfurile din categoria 4 înregistrează, de asemenea, o creștere, de la 1 052 la 6 391 de unități, deși contribuția lor globală rămâne relativ limitată.

¹² <https://www.bis.gov/node/18319>

Fluxuri de export pe categorii de clasificare (2021 vs. 2025)

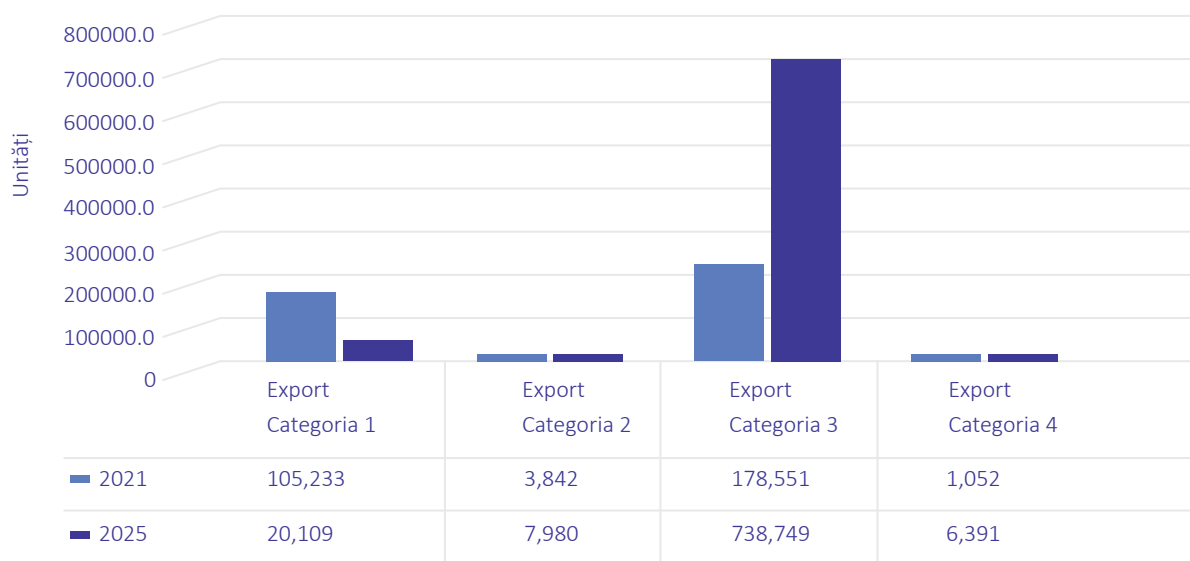

Figura 1. Fluxuri de export pe categorii de clasificare (2021 vs. 2025)

Figura 2 prezintă distribuția fluxurilor de import ale Republicii Moldova pe categorie pentru anii 2021 și 2025, exprimată în cantitate (unități). Datele indică o scădere semnificativă a volumelor totale de import, de la 29.192.612 unități în 2021 la 3.529.558 unități în 2025. Importurile din categoria 1 au crescut de la 1.962.568 de unități la 3.114.569 de unități în aceeași perioadă. Importurile din categoria 2 au scăzut de la 589.828 de unități în 2021 la 414.989 de unități în 2025. Nu sunt înregistrate volume de import pentru mărfurile din categoriile 3 și 4 în 2025, comparativ cu 26.553.860 de unități și, respectiv, 86.356 de unități în 2021.

În ansamblu, figurile 1 și 2 oferă o imagine de ansamblu comparativă a distribuției fluxurilor de export și import pe categorii, pentru perioadele de referință selectate.

Fluxuri de importuri pe categorii de clasificare (2021 vs. 2025)

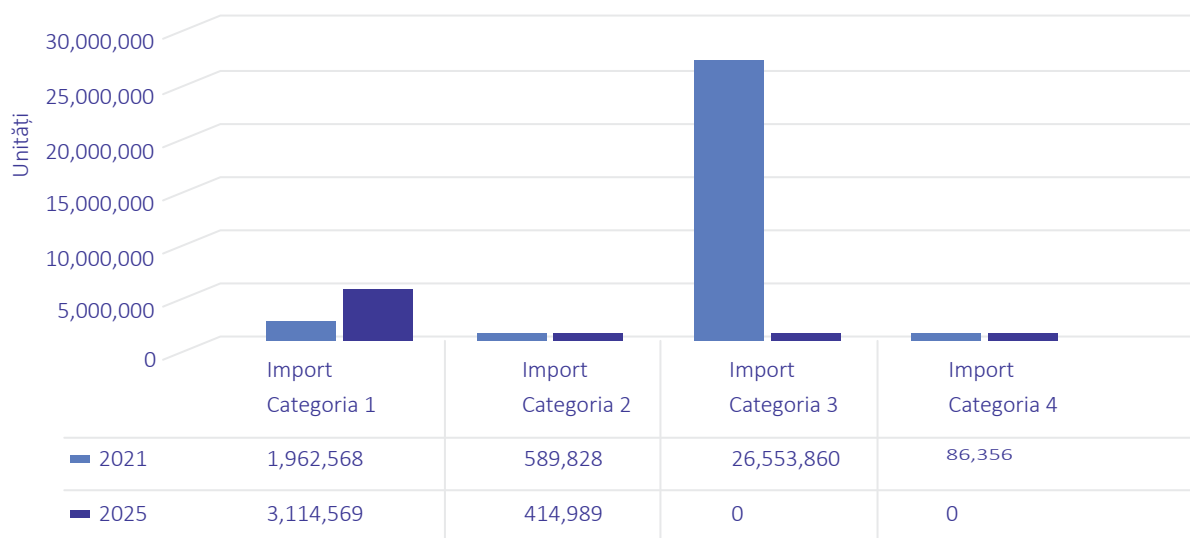

Figura 2. Fluxuri de import pe categorii de clasificare (2021 vs. 2025)

Clasificarea pe categorii aplicată în această analiză se bazează pe cadrul elaborat de Biroul pentru Industrie și Securitate în vederea identificării mărfurilor cu prioritate ridicată, care ar putea avea relevanță pentru domeniul industrial și tehnologic avansat.

Datele statistice din prezenta anexă reflectă fluxurile comerciale naționale ale Republicii Moldova și au fost agregate pe baza codurilor pozițiilor tarifare SA selectate, care corespund, în mod analitic, categoriilor identificate.

Corelarea dintre codurile SA și clasificările pe categorii a fost realizată exclusiv în scopuri statistice și analitice și nu constituie o clasificare juridică a mărfurilor în cadrul regimurilor naționale sau internaționale de control al exporturilor.

Datele sunt exprimate în cantitate (unități) și sunt destinate să sprijine analiza comparativă a modelelor comerciale între perioadele de referință 2021 și 2025.

Orice interpretare a datelor ar trebui să ia în considerare potențialele limitări legate de agregarea statistică, de metodologiile de clasificare și de natura în continuă evoluție a fluxurilor comerciale internaționale.

»» Mențiune de exonerare de răspundere și sursă:

Datele statistice prezentate în această analiză sunt compilate pe baza codurilor pozițiilor tarifare din Sistemul Armonizat (SA) și nu reprezintă exclusiv mărfuri clasificate legal ca produse cu dublă utilizare sau produse controlate. Este recunoscut pe scară largă faptul că nu toate subpozițiile tarifare incluse în aceste categorii corespund strict mărfurilor controlate în cadrul regimurilor de control al exporturilor. Prin urmare, datele ar trebui interpretate ca un indicator general al tendințelor comerciale, mai degrabă decât ca o măsurătoare precisă a fluxurilor care implică bunuri strategice sau cu dublă utilizare. Analiza se bazează pe statisticile comerciale naționale și pe datele vamale ale Republicii Moldova, completate cu seturi de date internaționale disponibile public, inclusiv UN Comtrade, precum și cu rapoarte analitice relevante.

Anexa II. Studii de caz:

1. Tentativă de contrabandă cu componente pentru vehicule blindate pe șenile

În iunie 2019, autoritățile de urmărire penală din Moldova au descoperit o tentativă de contrabandă cu componente destinate pentru vehicule blindate pe șenile de tip MT-LB.

Cazul se referă la un transport de 47 de roți dințate cu antrenare dublă, care constituie elemente esențiale ale sistemului de transmisie și de deplasare al unor astfel de vehicule militare. Se presupune că aceste componente au fost transportate în mod clandestin din unitățile administrativ-teritoriale situate pe malul stâng al râului Nistru și depozitate temporar pe teritoriul Republicii Moldova.

Conform anchetei, mărfurile au fost încărcate ulterior într-un vehicul de marfă înmatriculat în Republica Moldova și erau destinate exportului către Federația Rusă. Pentru a ascunde natura mărfurilor, persoanele implicate le-au declarat în documentele vamale ca fiind „piese pentru utilaje agricole”.

Tentativa de transport a fost interceptată la punctul vamal Leușeni, unde transportul a fost identificat și confiscat de autoritățile competente. Valoarea estimată a mărfurilor a fost de aproximativ 764.000 MDL. Articolele au fost clasificate ca componente strategice sau cu caracter militar și au fost ulterior puse sub sechestru și transferate spre depozitare la Centrul de Armament și Muniție al Armatei Naționale.

Cazul a dus la deschiderea unor procese penale împotriva persoanelor implicate, în conformitate cu dispozițiile legale aplicabile, care prevăd pedepse inclusiv închisoare și sancțiuni împotriva persoanelor juridice.

Din perspectiva conformității, acest caz ilustrează mai mulți factori de risc critici. În primul rând, demonstrează încercarea de deturnare a unor componente cu destinație militară prin declarații false și ascundere. În al doilea rând, evidențiază utilizarea rutelor indirecte și a locurilor de depozitare înainte de export. În al treilea rând, subliniază riscurile asociate tranzacțiilor care implică bunuri sensibile provenite din zone cu supraveghere reglementară limitată.

În ansamblu, acest caz oferă un exemplu concret al modului în care pot funcționa schemele de achiziții ilicite și de trafic în contextul lanțurilor de aprovizionare legate de ACA, subliniind importanța unui control vamal eficient, a clasificării corecte a mărfurilor și a unei verificări prealabile consolidate.¹³

¹³ Customs data, <https://www.jurnal.md/ro/news/cf9f5735961b4a2c/un-lot-de-piese-militare-estimat-la-circa-764-000-de-lei-ridicat-la-vama-leuseni-trei-indivizi-trimisi-in-judecata.html>

2. Rețele de achiziții publice bazate pe intermediari, cu participarea unor entități din Republica Moldova

În perioada 2022–2024, mai multe companii înregistrate în Republica Moldova au fost identificate în cadrul unor anchete jurnalistice și, ulterior, incluse în listele de sancțiuni internaționale în legătură cu furnizarea de componente aeronautice către entități situate în Federația Rusă.

Conform informațiilor disponibile public, aceste companii au acționat ca intermediari (brokeri), facilitând tranzacții transfrontaliere cu piese de aeronave prin canale indirecte de achiziție și aranjamente complexe ale lanțului de aprovizionare. Tranzacțiile au fost identificate prin analiza datelor vamale și a bazelor de date privind comerțul internațional, care au indicat livrări către entități rusești din sectorul aviației după introducerea măsurilor restrictive occidentale..

În iunie 2024, Biroul de Control al Activelor Străine (OFAC) din cadrul Departamentului Trezoreriei al SUA a inclus mai multe entități înregistrate în Republica Moldova — printre care AEROSTAGE SERVICES SRL, AIRROCK SOLUTIONS SRL și MAX JET SERVICE SRL — în cadrul programului său de sancțiuni legate de Rusia. Aceste includeri au dus la înscrierea entităților respective pe Lista Persoanelor Desemnate Special (SDN), ceea ce a determinat înghețarea activelor și impunerea de restricții privind accesul la sistemul financiar internațional.

Ulterior, în august 2024, autoritățile moldovene au adoptat măsuri administrative care au afectat activitatea acestor companii, în urma unei evaluări efectuate în cadrul mecanismelor naționale responsabile de monitorizarea proiectelor de investiții și de aspectele legate de securitatea economică.

Din perspectivă analitică și de conformitate, acest caz ilustrează mai mulți factori de risc importanți. În primul rând, demonstrează modul în care entitățile intermediare care își desfășoară activitatea în jurisdicțiile unor țări terțe pot fi utilizate pentru a facilita comerțul indirect cu destinații sancționate. În al doilea rând, evidențiază provocările asociate identificării utilizatorului final și a destinației finale a mărfurilor în lanțuri de aprovizionare complexe, cu mai multe niveluri. În al treilea rând, subliniază potențialul decalaj dintre respectarea formală a dispozițiilor legale naționale și alinierea mai amplă la regimurile internaționale de sancțiuni în continuă evoluție.

Aceste constatări subliniază importanța punerii în aplicare a unor măsuri consolidate de verificare prealabilă, inclusiv verificarea beneficiarilor efectivi, identificarea utilizatorului final, monitorizarea tranzacțiilor și evaluarea bazată pe risc a rutelor comerciale și a contractanților. Cazul ilustrează, de asemenea, necesitatea ca operatorii economici și instituțiile financiare să adopte o abordare proactivă în materie de conformitate, care să depășească cerințele legale minime și să reflecte cele mai bune practici internaționale în ceea ce privește respectarea sancțiunilor și a controlului exporturilor.¹⁴

¹⁴<https://moldova.europalibera.org/a/companii-moldovene-au-livrat-piese-de-avion-in-rusia-in-ciuda-sanctiunilor-occidentale-/32799642.html> , <https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20240612> , <https://romania.europalibera.org/a/moldova-suspenda-companiile-care-au-intermediat-vanzarea-unor-piese-pentru-avioane-catre-/33077124.html>

3. Traficul ilegal și ascunderea bunurilor militare – Relevanța pentru riscurile privind achizițiile ACA

Un caz recent (2025), descoperit la punctul de trecere a frontierei Leușeni–Albița, a implicat o tentativă de contrabandă cu echipamente de uz militar, inclusiv sisteme de armament și componente aferente, care au fost declarate în mod fals în documentația vamală ca „piese metalice”. Ancheta a scos la iveală elemente ale unei rețele transnaționale coordonate, care includea intermediari, lanțuri de sprijin logistic și aranjamente de transport transfrontalier.

Deși cazul a vizat în primul rând arme convenționale complete, mai degrabă decât componente individuale de înaltă tehnologie, acesta oferă o imagine relevantă a modelelor de tranzacții ilicite aplicabile achiziționării de componente pentru ACA și a altor tehnologii sensibile. În special, cazul evidențiază:

- utilizarea declarațiilor falsificate și clasificarea eronată a mărfurilor pentru a evita detectarea;
- rolul intermediarilor și al lanțurilor de aprovizionare fragmentate în facilitarea achizițiilor ilicite;
- aplicarea unor tehnici de transbordare sub acoperire, inclusiv ascunderea naturii reale și a destinației mărfurilor;
- expunerea țărilor de tranzit, precum Republica Moldova, la riscuri de deturnare și trafic.

Aceste tipare sunt la fel de relevante în contextul lanțurilor de aprovizionare legate de ACA, unde componentele sensibile (de exemplu, componente electronice, sisteme de ghidare sau materiale specializate) pot fi traficate folosind metode similare de ascundere. Prin urmare, cazul servește drept exemplu operațional al modului în care rețelele de achiziții ilicite pot funcționa în diferite categorii de mărfuri controlate sau sensibile, incluzând atât sisteme complete¹⁵ de armament, cât și componentele acestora.¹⁵

¹⁵<https://www.zdg.md/stiri/cazul-contrabandei-cu-armament-de-la-leuseni-albita-cinci-persoane-aflate-in-arest-preventiv-la-ce-etapa-se-afla-dosarul-penal/>

Anexa III. Listă practică de verificare a conformității și a riscurilor pentru tranzacțiile cu bunuri controlate sau sensibile

Această listă de verificare are scopul de a ajuta atât operatorii economici, cât și autoritățile competente (de exemplu, autoritățile vamale, forțele de ordine, serviciile de inteligență financiară, autoritățile de acordare a licențelor) în identificarea, evaluarea și prevenirea tranzacțiilor ilicite care implică bunuri controlate, inclusiv componente legate de armele convenționale avansate (ACA) și alte tehnologii sensibile

A. Controlul produselor și al clasificării

- ☐ Este articolul identificat corect (descriere tehnică, specificații, funcționalitate)?
- ☐ Verificați dacă bunurile, software-ul sau tehnologia sunt incluse în:
 - Lista UE de control a produselor cu dublă utilizare (Anexa I la Regulamentul (UE) 2021/821)
 - Listele naționale de control (lista DU/ML) (H.G. nr. 24/2025)
- ☐ Determinați codul tarifar SA corect și clasificarea pentru dubla utilizare
- ☐ Evaluați dacă articolul se încadrează în categoriile cu prioritate ridicată sau restricționate
- ☐ Verificați existența controalelor de tip „catch-all” (articole neincluse pe liste, cu potențial risc militar/de utilizare finală)

B. Verificarea utilizatorului final și a utilizării finale

- ☐ Identificați utilizatorul final și obțineți detalii complete (nume, adresă, activitate comercială)
- ☐ Solicitați și verificați certificatul utilizatorului final (CUF)
- ☐ Evaluați utilizarea finală prevăzută a mărfurilor
- ☐ Verificați existența riscurilor legate de:
 - Utilizarea finală în scopuri militare
 - Utilizarea în arme de distrugere în masă (ADM)
 - Deturnarea sau reexportul către destinații sancționate

C. Sancțiuni și verificarea subiecților restricționați

- ☐ Verificați toți subiecții implicați (cumpărător, destinatar, intermediar) în raport
 - Listele de sancțiuni ale UE
 - Listele de sancțiuni ale ONU
 - Listele naționale de subiecți restricționați
- ☐ Verificați dacă țara de destinație face parte din:
 - Embargouri
 - Sancțiuni sectoriale
- ☐ Asigurați-vă că nu sunt implicate entități sau persoane fizice sancționate

D. Cerințe privind licențele

- ☐ Stabiliți dacă este necesară o **licență de export**
- ☐ Identificați tipul corespunzător de licență:
 - Licență individuală

- Licență globală
- Autorizație generală

- ☐ Pregătiți și depuneți documentația completă la autoritatea competentă
- ☐ Asigurați-vă că sunt respectate condițiile și valabilitatea licenței

E. Măsurile privind Programul intern de conformitate (PIC)

- ☐ Stabiliți politici și proceduri scrise privind controlul exporturilor
- ☐ Desemnați un ofițer de conformitate sau o unitate responsabilă
- ☐ Asigurați instruirea periodică a personalului cu privire la obligațiile de control al exporturilor
- ☐ Mențineți proceduri interne de verificare și evaluare a riscurilor
- ☐ Implementați sisteme de păstrare a evidențelor (perioada minimă de păstrare conform legii)

F. Controlul tranzacțiilor și al logisticii

- ☐ Verificarea concordanței dintre:
 - Factura comercială
 - Documentele de transport
 - Declarațiile vamale
- ☐ Monitorizarea rutelor de transport și a țărilor de tranzit
- ☐ Identificarea modalităților de transport neobișnuite sau suspecte
- ☐ Asigurarea corectitudinii declarațiilor către autoritățile vamale

G. Semnale de alarmă și indicatori de risc

- ☐ Clientul refuză să furnizeze informații privind destinația finală
- ☐ Neconcordanțe în documentație sau în detaliile tranzacției
- ☐ Trasee neobișnuite sau intermediari din țări terțe
- ☐ Produse care nu corespund profilului de afaceri al clientului
- ☐ Solicitări de specificații tehnice sau modificări inutile

H. Conformitatea post-export

- ☐ Păstrați evidența tuturor tranzacțiilor de export
- ☐ Monitorizați respectarea condițiilor licenței
- ☐ Raportați activitățile suspecte autorităților competente
- ☐ Efectuați audituri interne și verificări de conformitate

Anexa IV. Linkuri utile

Prezenta anexă oferă resurse instituționale, juridice și informative esențiale, relevante pentru controlul exporturilor și sancțiunile internaționale.

A. Resurse ale Uniunii Europene:

Comisia Europeană – Controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare

<https://policy.trade.ec.europa.eu>

EUR-Lex – Regulamentul (UE) 2021/821 (Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare)

<https://eur-lex.europa.eu>

Harta sancțiunilor UE

<https://www.sanctionsmap.eu>

Organizații internaționale:

Comitetele de sancțiuni ale Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite

<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions>

Acordul de la Wassenaar

<https://www.wassenaar.org>

Regimul de control al tehnologiilor rachetelor (MTCR)

<https://mtcr.info>

Grupul furnizorilor nucleari (NSG)

<https://www.nuclearsuppliersgroup.org>

Grupul Australia

<https://www.australiagroup.net>

Biroul pentru Industrie și Securitate (BIS) – Departamentul de Comerț al SUA

<https://www.bis.doc.gov>

Lista consolidată de verificare

<https://www.trade.gov/consolidated-screening-list>

B. Linkuri naționale:

Portalul vamal de informații comerciale

<https://trade.gov.md/ro>

Legea nr. 213 din 31 iulie 2024 privind controlul comerțului cu bunuri strategice

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=144745&lang=ro

Hotărârea Guvernului nr. 24/2025 privind Sistemul național de control al comerțului cu bunuri strategice în Republica Moldova

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147737&lang=ro

Legea nr. 25/2016 privind punerea în aplicare a măsurilor restrictive internaționale

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=149779&lang=ro

C. Materiale privind conformitatea și ghiduri:

Ghidul UE privind programele interne de conformitate (PIC)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H1318>

Liniile directoare ale OCDE privind aplicarea măsurilor de due diligence

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2018/02/oecd-due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct_c669bd57/15f5f4b3-en.pdf

Ghidul FATF privind finanțarea proliferării

<https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Financingofproliferation/Proliferation-financing-risk-assessment-mitigation.html>

Baza de date Comtrade a ONU

<https://comtradeplus.un.org/TradeFlow>

